

‘WHAT’S IN A NAME?’

Op vijftienduizend meter hoogte vertelde de Afrikaanse gids met wie ik naar de top van de Kilimanjaro klom, dat hij twee weken eerder een zoon had gekregen. “Hoe noem je hem?” vroeg ik. “Baby” zei hij. “Waarom heb je voor die naam gekozen?”, vroeg ik hem. Hij lachte: “Het is een woord, geen naam. Mijn zoon heeft nog geen naam. We moeten onze zoon eerst beter leren kennen om een naam te kunnen geven die bij hem past.” Ook in mij groeit een kind en ik weet niet wie. Zo nu en dan gooien mijn partner en ik wat namen in de lucht, om te horen hoe ze vallen. Namen die beantwoorden aan onze smaak, die passen in deze cultuur en deze tijd. Een naam die echt bij het kind past, dat ik nog niet ken. Een naam moet iets van de kern raken om te kunnen samenvallen met een persoon. Sommige mensen zijn zelf niet zo gelukkig met hun naam. Ze herkennen zich er niet in. Ik vraag me af wat dat betekent voor je identiteit om altijd te worden aangesproken op iets wat je eigenlijk niet bent. Wie een naam kreeg die bij hem past of misschien later vergroeid is met zijn naam, kan met recht zeggen “Ik ben Bas” of “Ik ben Ina”. De vlag dekt de lading, de naam de identiteit. Frappant genoeg zegt bijna niemand: “Ik *heet* Bas”. Want dat klinkt alsof je de naam buiten je plaatst en het weinig met jou te maken heeft. Maar wie een niet-passende naam kreeg, voelt zich misschien zijn hele leven oneigenlijk aangesproken, ongezien, of nooit bevestigd. Een goede naam draagt bij aan het gevoel er te mogen zijn.

Het krijgen van een naam is letterlijk een bevestiging van je bestaan. In Nederland moet een naam binnen drie dagen na de geboorte worden gemeld op het gemeentehuis. Mét naam word je een persoon en kun je ook als zodanig worden aangesproken. Bij de Bantoes in Afrika krijgt de baby pas een naam als het levensvatbaar is gebleken en met zijn moeder naar huis terugkeert. De leden uit de gemeenschap zitten in een kring en de baby gaat van schoot naar schoot. Iedereen die de baby in de armen krijgt, noemt het bij de naam. Zo wordt het kind erkend en letterlijk opgenomen in de gemeenschap. Eigenlijk is ons kraambezoek niets anders. In een naam geef je een kind iets mee. Een betekenis of iets dat je deze nieuwe mensen toewenst. In Nederland is niet iedereen zich even bewust van de betekenis van namen. De alledaagse Claudia bijvoorbeeld, betekent ‘kreupele’ of ‘lamme’. Een aanstaande ouder die dat weet zal zich nog wel even bedenken. Dan lijkt je als meisje toch meer gezegend met de naam Sophie, dat ‘weten’ of ‘wijsheid’ betekent. Mijn eigen naam, Patricia, betekent: ‘de bevoorrechte’. Zo voel ik me ook, in veel opzichten. Misschien is het alleen maar een manier van kijken, maar het zou me niets verbazen als die manier van kijken versterkt wordt door mijn naam. Dat het niet alleen bij mij zo werkt, ondervond ik laatst, toen ik in gesprek raakte met een Ghanese vrouw in de Bijlmer. Zij vertelde, dat ze zich goed voelt als ze anderen tegemoet kan komen of kan helpen. En dat ze alle kinderen in Ghana van haar negen overleden broers en zussen financieel onderhoudt.

Ze verklaarde spontaan: “Mijn naam is Mercy, genade, en dat wil ik waarmaken.” Ze is naar haar naam gaan leven.

Soms ligt in de betekenis van een naam een opdracht. Neldson Mandela noemde een van zijn dochters Zenani, wat zoveel betekent als: “Wat heb jij de wereld gegeven?” In zijn autobiografie ‘Long walk to freedom’ noemt hij het een poëtische naam die een uitdaging inhoudt; het veronderstelt namelijk dat je iets moet bijdragen aan de gemeenschap. Het is niet zomaar een naam. Je zult je er naar moeten gedragen.’ Als dat ook geldt voor al die mensen die naar heiligen zijn vernoemd, zouden we toch in een heel vredige wereld moeten leven. Hoeveel Turken en Marokkanen heten er niet naar Mohammed, de profeet van de Islam, of naar zijn dochter Fatima (Fadime in het Turks). Om nog maar te zwijgen van alle christelijke Maria’s, Fransen (Fransiscus) en Tonnen (Antonius). Elke wereldreligie heeft haar lichtende voorbeelden, waarnaar ouders hun kinderen graag noemen. De vernoeming naar een heilige zet het kind wellicht met zijn neus in de goede richting. Het is een menselijk verlangen dat het eigen kind een waardevolle bijdrage aan de wereld zal brengen. In het Christendom is Jezus het lichtende voorbeeld bij uitstek. Vreemd dus dat er nauwelijks Nederlanders zijn die Jezus heten. Het is ‘not done’ je kind zo te noemen. Te pretentiekus waarschijnlijk. Het zal wel aan onze nuchtere volksaard en het calvinisme liggen, want christelijke Spanjaarden of Portugezen hebben er geen enkel probleem mee en stikken van de Jezussen. Jannen (van Johannes) hebben we daarentegen in overvloed, terwijl de betekenis van die naam ‘God is genadig’ – die van Jezus ‘God redt’ niet ver ontloopt.

Ik gun mijn kind een naam waar het in het leven mee toe kan. Een naam waarmee het zich aangesproken voelt en waarin het zich herkent. Maar wie zit er in mijn buik? Zien of horen kan ik het kindje niet. Alleen voelen, zo nu en dan. Contact maken met het wezen kan hoogstens op onderbewust, intuïtief of geestelijk niveau. Misschien moet je heel stil worden om iets op te kunnen vangen. Probeer open te staan voor het wezen van het kind is iets wat vrouwen al duizenden jaren doen. Laats droomde ik, dat ons kind te vroeg geboren werd en dat ik me na een dag realiseerde dat we het nog geen naam hadden gegeven. Ik stelde een naam voor aan mijn partner en hij stemde ermee in. Ik fluisterde de naam in het rechteroor van het kind en mijn partner deed hetzelfde in het linkeroor. Zo werd het kind doordrongen van de eigen naam. Ook mijn moeder kreeg een droom toen zij in verwachting was van mijn zusje. Daarin sprak het kind haar toe en zei dat ze Eelke wilde heten. Sinds die droom klonk de naam Eelke het meest logisch en dat is het dus geworden.

*Patricia Wessel
Jonas Magazine, januari 2001*